

Baronesse Erikke Rosenørn-Lehn. Fotografi ikke dateret. Privat eje.

Baronessen og malerinden

I 1908 ankom to damer til den nyanlagte Sct. Laurentii Vej. De flyttede ind i den nyopførte, elegante villa i nr. 3, der bar navnet "Det hvide Hus" (i dag er huset malet gult). De to nyttilflyttere var baronesse Erikke Rosenørn-Lehn og malerinden Sofie Holten. De skulle på forskellig måde få stor betydning for den katolske menighed og senere kirken, da den blev bygget, ligesom de på mange måder blev en værdifuld støtte for præsterne og menigheden.

De to damer var seks år tidligere gået over til den katolske kirke. De tilbragte de efterfølgende år i Assisi i Italien og slog sig i 1908 ned i Roskilde.

Erikke Rosenørn-Lehn var født på godset Hvidkilde umiddelbart vest for Svendborg i 1871. Hendes far var lensbaron Erik Rosenørn-Lehn fra Baroniet Guldborgland med Oreby ved Saxkøbing som stamgods, der bl.a. var blevet undervist af digteren B.S. Ingemann. Han havde en vis distance til religiøse følelser og var i det hele taget afvisende overfor religiøse ytringer. Moderen var rigsfriherreinde Polyxene (Polly) Pechlin von Löwenbach, som mistede sin mor som femårig, og hun blev derefter opdraget af sin tante først i Frankfurt, derefter i Palæet i Roskilde og endelig på kasernerne i Lauenborg og Kiel. Hun var litterært interesseret og en glimrende historiefortæller. Hun var politisk interesseret og indprentede sine døtre, at kvinder burde være politisk aktive. Hun var streng protestant, men havde stor respekt for katolicismen og lærte sine børn, at tolerance for andre menneskers religion var en dyd.

Erikke Rosenørn-Lehns ungdomsår blev afgørende for hendes religiøse ståsted. Hendes storesøster Anna var stærkt indremissionsk, mens hendes anden storesøster Polly rettede sig mod folkekirkens konservative fløj. Allerede da Erikke var 16 år, blev hendes mor katolik, og i 1889 konverterede både Anna og Polly til katolicismen. Erikke følte sig da totalt forladt, alene og ensom, da hun som 18-årig flyttede til København i 1889. Hun harmedes over alt katolsk og fik i dette spørgsmål opbakning af sin far.

Hun kom på en ny pigeskole. "Jeg vaagnede," sagde hun senere om sin entré på skolen, hvor hendes tre lærere fik stor indflydelse på hende. De var forfatterinden Ida Falbe Hansen,

Villa "Det hvide Hus" på
Sct. Laurentii Vej, som
Erikke Rosenørn-Lehn og
Sofie Holten flyttede ind i
1908. Postkort.
Ikke dateret. Privat eje.

skuespilleren Peter Jerndorff og malerinden Sofie Holten.

Erikke Rosenørn-Lehn blev nær ven med Sofie Holten - et venskab, som varede resten af deres liv. Sofie Holten tog skolens piger med på "opdagelsesrejser", først kun til Roskilde, senere til Tyskland og Italien.

Efter skolegang besluttede Erikke Rosenørn-Lehn sig for at rejse til England og studere arkæologi, og her blev hun fascineret af den anglikanske kirke og dens liturgi. Da hun vendte hjem til Danmark, søgte hun atter sammen med Sofie Holten, og de rejste i 1900 til Grækenland, hvor Erikke Rosenørn-Lehn deltog i en arkæologisk udgravning samtidig med, at hun her lærte den ortodokse kirke at kende. På tilbagerejsen foreslog Sofie Holten, at de skulle rejse til Assisi for at se på de berømte kunstværker. Her blev Erikke Rosenørn-Lehn imidlertid syg og opholdet blev forlænget med flere uger. Hun brugte tiden til mange religiøse diskussioner med franciskanerne ved Sacro Convento.

Den katolske tro havde sat sine spor i hende. Da hun vendte hjem, bad hun sin søster Polly tage hende med til katolsk messe, for hun ville takke Gud for den veloverståede rejse, men det ønske ville søsteren ikke opfylde. Samme efterår rejste hun tilbage til Assisi, hvor Sofie Holten var blevet boende. Hun ankom den 3. oktober 1901 lige tids nok til Transitusvesperen (1) i Basilikaen. Under denne messe besluttede hun at blive katolik. Franciskanerne optog hende og Sofie Holten i den katolske kirke den 20. november 1901 - pudsigt nok næsten sammenfaldende med, at den katolske menighed blev etableret i Roskilde. Selv sagde hun, at hun var rejst til Assisi som turist, var rejst videre som pilgrim, kom tilbage som pilgrim og rejste bort som

borger.

De to damer købte et hus bag Sacro Convento, hvor de boede i knap syv år. I Assisi lærte Rosenørn-Lehn franciskansk historie og spiritualitet, hun fordybede sig i den franciskanske ånd og blev sammen med Sofie Holten optaget i den hellige Franciskus' Tredje Orden. (2)

Erikke Rosenørn-Lehn havde nok besøgt Roskilde adskillige gange i sin ungdom, men Sofie Holten havde en langt nærmere lokal tilknytning til byen. Hun var født i 1858 i Skuldelev præstegård, hvor hendes far var kapellan. Da hun var ti år, blev hendes far sognepræst for Thorning og Lysgård syd for Viborg - digterpræsten Blichers sogne -, men faderen døde allerede tre år efter, og enken flyttede med sine børn til Sorø.

Hun fik en privat uddannelse indenfor kunsten. Hun havde kunstnerblod i slægten, for hendes tiptipoldefar var arkivtegneren og geologen Søren Abildgaard, far til maleren Nicolai Abraham Abildgaard. Hun lærte at tegne hos Chr. Dalsgaard i Sorø, og senere lærte hun at male hos Carl Thomsen i København. I 1879 rejste hun sammen med Edma Frølich til Paris, hvor hun studerede malerkunst privat hos F. Barrias og A. Stevens. Hun tilegnede sig i Frankrig tidens moderne maleform, en forenklet, elegant naturalisme.

Sofie Holten var på flere områder en foregangskvinde. Hun var den første kunstner herhjemme, der malede et billede i lampelys, og med netop dette billede "Efter Ballet" slog hun igennem i offentligheden. Da Akademiets Kvindefdeling skulles oprettes, var hun blandt de få kunstnere, der gennem deres arbejde havde ført bevis for, hvad kvinder kan udrette indenfor kunsten. Det gav det afgørende stød til, at afdelingen blev oprettet, og i den anledning afholdt man en udstilling, hvor hun modtog æresdiplomet.

Ved siden af sit virke som kunstner var Sofie Holten meget optaget af sociale spørgsmål. Fra midten af 1890-erne kom hun med et væld af initiativer på det sociale område. Hun stod bag arrangementer som Kvindernes Udstilling i sommeren 1895, som gav en historisk oversigt over, hvad kvinder gennem tiderne har ydet af indsats for hjemmets og familiens bedste. Et andet initiativ var Kvindernes Bygning eller Kvindernes Hjem i København, hvor hun forestod en tre-årig landsindsamling til et kvindehjem med festsal, forsamlingslokaler til de forskellige kvindeforeninger, et hotel for tilrejsende kvinder, restaurant og boliger for enligstillede kvinder. Planen blev dog aldrig til virkelighed trods et stort antal bidragsydere.

Sofie Holten stod også bag Kvindernes Køkken, som blev ført ud i livet. Hun mente, at mange enligstillede selverhvervende kvinder først og fremmest trængte til et sted, hvor de en eller to gange om dagen kunne nyde et hjems hygge og omsorg

og få et nærende måltid for en rimelig pris. Hun havde studeret lignende institutioner i London og Paris, og da dette Kvindernes Køkken blev en realitet i 1899, var hun dets første leder. Det var som sagt langt fra alle initiativer, der blev ført ud i livet, eller som hun fik anerkendelse for. I anledning af hendes 50-års kunstnerjubilæum lød den samlede vurdering således:

Nu forstaar man og nu vurderer man dette Arbejdes Betydning for hele Samfundets Velfærd, men det skal ikke glemmes, at hun var den første, der som i en samlet Sum viste, hvad Kvinder evner just som Kvinder. Hvad dette har betydet for deres Fremgang og Udvikling og Højnelse paa alle Felter indtil nu, da de vurderes som jævnbyrdige med Mændene, maa man maaske have oplevet for fuldt ud at forstaa det. (3)

Som malerinde blev hun mere anerkendt i udlandet end herhjemme, hvor kun få kunstelskere og -kendere fuldt ud værdsatte hendes kunst. Hendes frie og selvstændige personlighed afholdt hende fra at tilslutte sig nogen af tidens kunstneriske retninger. Den kendte kunstkritiker Emil Hannover har skrevet varmt om hendes kunst, men alligevel var det i højere grad udlandet, som tog imod hendes kunstneriske arbejder.

Herhjemme udstillede hun for første gang i 1883 på Charlottenborg, og hun var repræsenteret med en stor samling arbejder på den nordiske udstilling 1888, bl.a. med hendes prægtige portræt af August Strindberg, malet 1886 og udstillet på de kvindelige kunstneres retrospektive udstilling i 1920. Portrættet findes i det svenske Nationalgalleri i Stockholm. I Frankrig blev hendes kunst varmt modtaget. Hun udstillede flere gange på Salonen i Paris og udstillede desuden i Amerika. Hun modtog flere gange rejseunderstøttelse fra Akademiet og den Raben-Levetzauske Fond.

Efter nogle år i Frankrig vendte hun hjem til Danmark og indrettede et atelier i Ravnsborggade i København. Som præstedatter var hun engageret i religiøse spørgsmål, og efter en radikal periode i 1880-erne, konverterede hun i 1880-erne til katolicismen og malede herefter også religiøse billeder.

I midten af 1890-erne rejste hun med tre malerkammerater til Italien. Da hun atter var vendt hjem til Danmark, adopterede hun sin ældste brors lille fire-årige pige. Efter endnu flere rejser og en længere studierejse til Grækenland i 1900 sammen med Erikke Rosenørn-Lehn, bosatte de sig i Assisi.

Hendes motivverden omfattede stemningsfulde landskabsbilleder og en række fortræffelige portrætter. Foruden portrættet af Strindberg er blandt de kendte arbejder også "En Dame, der læser sin Avis" med Madame Deland, der var en moderlig opdragerinde for den unge, forældreløse Jenny Lind, et portræt af grevinde Ahlefeldt-Laurvig og flere portrætter af male-

ren L.A. Ring, kendt bl.a. for sine malerier fra Roskildeegnen. Blandt hendes kirkelige arbejder kan nævnes det store billede "Benedict af Nursia bedende i en Hule" og Kristusbilledet i Tilbedelseskirken på Jagtvej i København - og så hendes arbejder i Sct. Laurentii Kirke i Roskilde.

Da Erikke Rosenørn-Lehn og Sofie Holten kom til Roskilde, købte de huset på Sct. Laurentii Vej 3. Ifølge traditionen lå haven og villaen på det sted, hvor de gamle kanniker ved domkirken havde deres fiskedamme, som siden var blevet opfyldt. I villaen fik de af biskoppen tilladelse til at have et huskapel, og i dette kapel hang der på hver side af alteret to af Sofie Holtens malerier, på den ene side "Jesu Hjerte" og på den anden side "Vor Frue af Roskilde". Begge malerier var indrammet i mørkt egetræ med en lille hylde foran til blomster og lys. Over alteret hang en lang frise, der fremstillede Marias kroning i himlen. Det var en skitse til et billede, som senere blev ophængt over korbuen i Sct. Laurentii Kirke. (4)

På forskellig vis arbejdede de to damer herefter for den katolske menighed. Erikke Rosenørn-Lehn forsvarede offentligt den katolske kirke mod forskellige angreb i aviserne. Når man gennemlæser montfortanernes scrapbøger i Katolsk Historisk Arkiv, springer det i øjnene, hvor udfarende Rosenørn-Lehn var. Talrige artikler bærer hendes navn - ikke blot forsvarende artikler, men også oplysende artikler om historiske og religiøse emner. Hun skrev desuden flere bøger, bl.a. erindringsbogen *Min Vandrebog* fra 1926, og hun reviderede tertiarernes danske håndbog og udgav den i 1932 under titlen *Tertiarbogen: Haandbog for Hellig Frans af Assisis tredje Orden*.

En beskrivelse fra 1920-erne af de to damers virke i Roskilde lød således: "Baronesse Rosenørn-Lehns Gerning faldt udadtil eller rettere i den forreste Kampfront. I Skrift og i Tale har Baronessen taget manganen Dyst med Katolicismens Modstandere, lige fra Domprovster og ned til italienske Valutarejsende. Derimod har Frk. Sofie Holtens Virksomhed vendt sig mere indad." (5)

Gudrun Eriksen har beskrevet Sofie Holten i hendes nye tilværelse i Roskilde:

Det blev et nyt Liv for Sofie Holten, en stille Tilværelse. Hver Morgen saa man hende gaa til Messe i Kirken, der stødte op til Husets Have - og Dagen gik med Hjemmeliv, med Læsning, med at passe Hønsene og Havens Fugle, med at være god mod Mennesker, der trængte til Venlighed og Hjælp. (6)

Sofie Holten døde i 1930 i Roskilde. Erikke Rosenørn-Lehn døde kort efter Danmarks befrielse i 1945. Begge ligger begravet på Gl. Vor Frue Kirkegård i Roskilde, og på deres gravsten

ses det franciskanske våben.

Sofie Holten udførte flere dekorationer til Sct. Laurentii Kirke, efter at den stod klar i 1913: dels et baldakinbillede og dels en altertavle. De to kunstværker eksisterer ikke mere, da de gik til ved en brand i kirken i 1940. Det vil derfor være på sin plads at gennemgå kunstværkerne hver for sig, ikke mindst fordi vi her har at gøre med tidlig dansk katolsk kirkekunst.

Over alteret var der en smukt formet baldakin, som på forsiden havde malede dekorationer af Sofie Holten, der forestillede Marias himmelkroning. Baldakinen blev båret af fire marmorsøjler. Det var disse dekorationer, Sofie Holten havde skitser af i huskapellet på Sct. Laurentii Vej.

Vi er imidlertid så heldige, at der i *Nordisk Ugeblad* for katolske Kristne i 1916 blev bragt en detaljeret beskrivelse af baldakinbilledet. (7)

Kunstværket målte 5 alen i bredden (ca. 3,14 meter), mens det varierende i højden efter buens form. Konservator Rønne fra Statens Museum for Kunst foretog arbejdet med at klæbe de store lærreder op på træfladen. Ifølge artiklen fremstod billedet som en enhed sammen med arkitekturen, blot manglede man at forgylde baggrunden, som var dækket med guldbronze. Artiklens forfatter anerkendte, at baldakinen dermed ville få en større glans, men man fik dog allerede et indtryk af den virkning, som kunstneren havde tilstræbt. Kunstkritikere havde desuden fremført det ønskelige i, at den lyseblå himmelhvælving inde i baldakinen blev erstattet af f.eks. en forgyldning, og at de brogede borter blev erstattet af en mere afdæmpet dekoration.

Der var et problem, at lysforholdene var ugunstige for kunstværket, idet de fem korvinduer bag baldakinen blændede tilskueren. Dette søgte man at råde bod på ved at hænge svære, hvide gardiner foran vinduerne, således at der, når de blev trukket for, var "et meget smukt, dæmpet Lys i Koret, gyldent lig det, der i San Miniator kirken over Firenze og i Fiesoles Domkirke falder ind gennem de matte Marmorplader, som dersteds erstatter Ruder".

Da beskrivelsen af selve billedet er den eneste, der går så detaljeret til værks, bringes den her i sin helhed:

Dets livsfulde Komposition og fine Kolorit virker festligt, og Aanden, der lyset ud af det, løfter Sjælen til Bøn.

Midtergruppen forestiller Christus, som kroner sin hellige Moder. De to hvide Skikkelser dominerer ganske den farverige Engle- og Helgenskare, der i himmelsk Herlighed omgiver dem. Medens vore andre samtidige Kunstnere i deres religiøse Billeder søger at virke enten ved naturalistisk Jævnhed eller individualistisk Effekt, saa har Sofie Holten her tilstræbt en traditionel, katolsk Enfold og en ophøjet Renhed.

Sct. Laurentii Kirkes
præstekor med Sofie
Holtens udsmykning.
Postkort. Ikke dateret.
Privat eje.

Joakim Skovgaard m.fl. har søgt deres Forbilleder i Oldkirken - for hvem, der kender Ravennas Kunst, er dens Indflydelse paa nævnte Maler iøjnefaldende; Sofie Holten har derimod ladet sig paavirke eller rettere søgt sit Forbillede i en anden Kunstperiode. Det er den bekendte Dominikaner Fra Angelico da Fiesole, hvis Stil hun har gjort levende i sit Billede. Midtergruppen er taget efter Fra Angelicos Kroningsbillede i San Marcoklosteret i Firenze; de svævende Engle kender vi fra andre af Fra Angelicos Billeder. Meget friere har Kunstnerinden gengivet Helgenerne i de to store Sidegrupper; uden at slippe

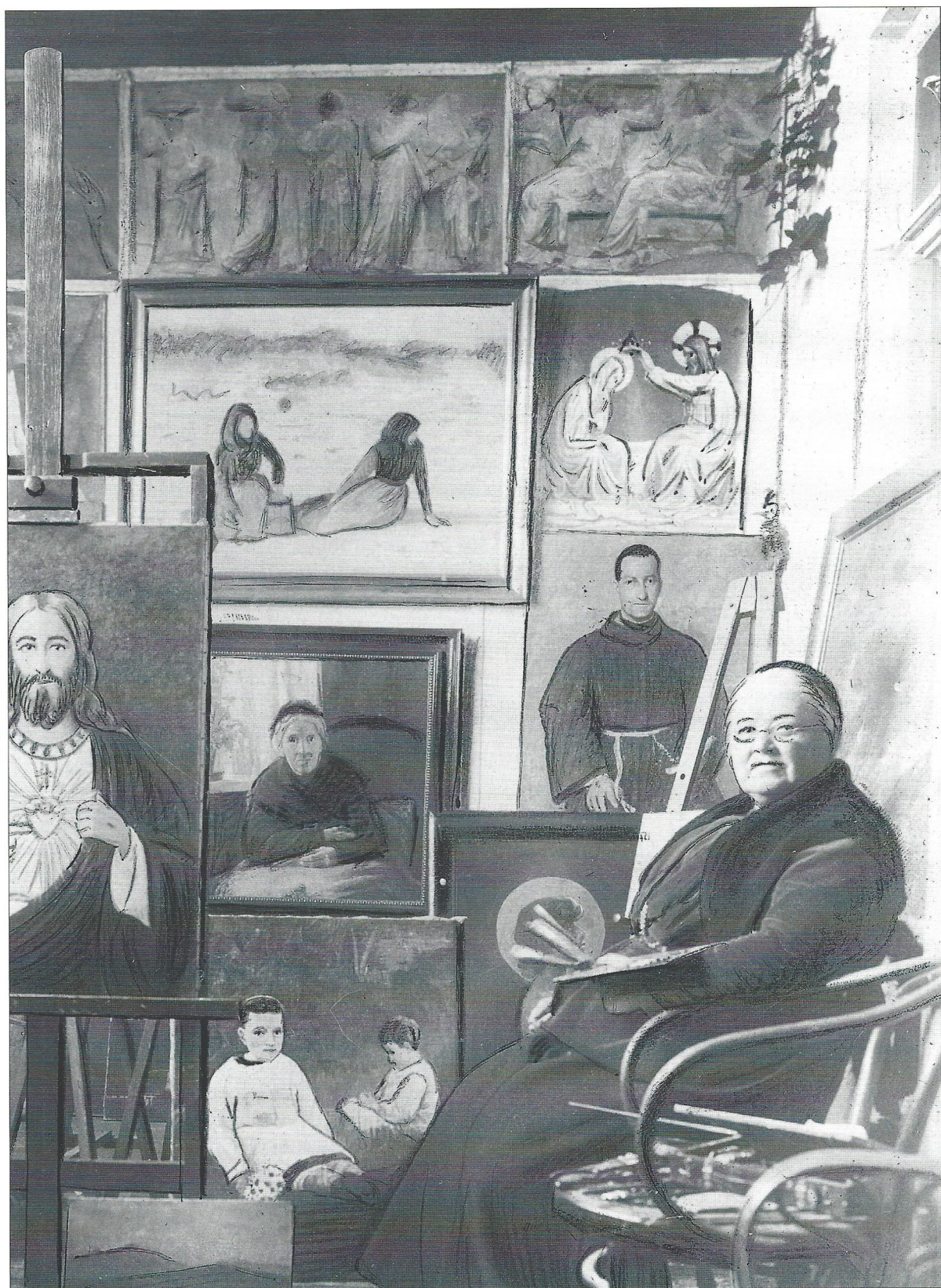
Fra Angelicos ledende Haand har hun her skabt en Række Skikkelser, der fuldt ud er hendes eget Værk. Hun har desuden heldigt løst den vanskelige Kompositionsopgave i det givne, halvcirkelformede Rum.

Som staaende hvoer paa sin af de slanke Marmorsøjler, der bærer Baldakinen, ses paa Evangeliesiden St. Ansgar, den danske Kirkes Værnehelgen, og overfor ham St. Laurentius, Kirkens Skytspatron. I sin Fremstilling af St. Ansgar har Sofie Holten brudt med den Kunsttradition, der, ledet af Ideen om, at han var Bisp af Bremen, yndede at gengive ham som en Germaner. St. Ansgar var som bekendt en Francker, og det er en asketisk, frankisk Præstetype, Kunstnerinden har givet os her. "Den danske Kirke", han bærer paa sin Haand, er en af de smaa hyggelige, jydsk Landsbykirker (hvid med Blytag), som den Dag i Dag levende minder os om sin katholske Oprindelse.

St. Laurentius, iført rød Dalmatik, bærer paa sit Bryst et ornament med Billede af Christi Opstandelse; i Baggrunden ses et sjællandsk Landskab: den gamle St. Ib Kirke og lidt af Roskilde Fjord. Kunstnerindens Tanke har været den, at Christus er genopstanden for Danmark her i sin katholske Kirke.

Ovenover de to Hovedhelgener grupperer sig paa hver Side Helgener og Helgeninder. St. Knud Konge staar hos St. Ansgar sammen med St. Ib (Jakob d. Ældre), Profeterne Elias og Jeremias, den sidste særlig som Forbillede paa Christus, den første som Karmeliterordenens Patriark, den Orden, der med Poul Helgesen har sat sit Spor her paa Egnen. St. Benedikt mangler ikke, og som Hjørnefigur ses St. Dominicus - Dominikanerne havde som bekendt i gamle Dage deres Provincialhus for Provinsen Dacia her i Roskilde, der, hvor nu det "adelige Jomfrukloster" ligger. Navne som Munkebro, Klosterhusene, Klostermarken og ikke mindst Sortebrødrekilde, den, der nu er i St. Mariæ Hospitals Eje, bærer Vidnesbyrd om, hvor deres Enemærker har været. At St. Peter og St. Josef afslutter Gruppen for oven, behøver ingen nærmere Forklaring. En Skikkelse maa endnu nævnes, nemlig den salige de Montfort, Stifteren af de to Kongregationer, som virker i Roskilde: Marias Selskab af Missionspræster og "Visdommens Døtre". Større Betydning end som Kongregationsstifter har B. de Montfort for den hele Kirke ved sit Skrift "Den sande Andagt til den hellige Jomfru". Paa Maleriet ser man ham løfte sit brændende Hjerte som Offergave op imod Himmeldronningen.

Vender vi os til Helgengruppen paa Epistelsiden, ser vi øverst St. Maria Magdalene med sin Salvækrukke og neden for hende flere af de unge Martyr-jomfruer, hvis Navne daglig nævnes i Messens Kanon: St. Cæcilia med sit Orgel, St. Agatha med sit afskaarne Bryst og St. Katharina af Aleksandria i fortrolig Samtale med den yndige lille St. Agnes. Protomartyren St. Stefanus slutter sig til deres Skare, og ved hans Side ses St. Hieronymus med Bibelen, hvis Skrifter han oversatte. Som Pendant til St. Dominicus møder vi paa denne Side St. Franciscus og næst ved ham hans Ordensbroder St. Antonius af Padova; ogsaa Franciskanernes Nærværelse paa dette Sted har historisk Hævd: den gamle Graabrødre Kirkegaard taler endnu til os om deres

Malerinden Sofie Holten i sit atelier på Sct. Laurentii Vej i Roskilde. Foto ikke dateret. Privat eje.

*Færden i Roskilde før Kirkerevolutionen; hele det nuværende Bane-
gaardsterræn var Graabrødrenes Klostergrund.*

*Som man ser, er Sofie Holtens Maleri et vel gennemtænkt Arbej-
de. Baade Liturgien og Historien har deri faaet sin Part tilmaalt. Af
dansk, katholsk Malerkunst har vi hidtil kun haft vore gamle Kalkma-
lerier; det er en Tilfredsstillelse for os danske Katholikker at se, at den
nye katholske Tid i vort Fædreland har frembragt et Kunstværk, ud af
hvis Træk der lyser sand katholsk Aand og Andagt.*

Lad os derefter gå over til den altertavle med titlen "Vor Frue af Roskilde", som blev afsløret i kirken i 1922. Sofie Holten arbejdede på altertavlen i fire år, og den fik sin plads i kirkens sydlige sideskib. Ideen til billedet fik hun et års tid, før hun påbegyndte arbejdet, nemlig fra Erikke Rosenørn-Lehns lille skrift *Til Jesus gennem Maria*. Hun fortalte selv om forhistorien i *Nordisk Ugeblad for katholske Kristne*.

Sofie Holten lavede i 1917 en tegning, der skulle bruges som titelbillede til Rosenørn-Lehns bog. Sofie Holten havde ladet sig inspirere af et middelalderligt dansk kalkmaleri til at fremstille Maria med sin guddommelige søn på skødet og hostien i sin hånd. Hun gav selv følgende forklaring til sit billede:

Der ligger, som man vil forstaa, en dyb Betydning i Fremstillingen: Maria ses her ikke blot som Moder til det lille Jesusbarn, hun har ikke blot skænket ham det menneskelige Legeme, som han ofrede for os paa blodig Vis paa Korset Langfredag - nej, hun er ogsaa Moder til det "Herrens Legeme", som paa ublodig Vis ofres for os dagligt i den hellige Messe. Hun er her fremstillet som vas honorabile, det ærværdige Kar, Monstransen, eller endnu bedre Ciboriet, som bringer os Himmelbrødet. I Herrens mystiske Legeme optages vi alle, vi som er delagtige i hans hellige Sakramente; Maria viser sig her som vor alles Moder.

Kildebølgerne med de tre Roser (8) ved hendes Fødder gør Billedet hjemligt for os:

Ave Maria, Domina Roskildensis! (9)

Rosenørn-Lehn fortæller videre, at da hendes bog var udgivet, bad pater Kerckhoffs flere gange Sofie Holten om at udføre billedet som maleri til kirkens Maria-alter. Hun malede et udkast, som hun viste Kerckhoffs og biskop von Euch, da han besøgte Roskilde i 1918. Biskoppen blev begejstret og gav maleriet officielt navnet "Vor Frue af Roskilde". Biskoppen besøgte flere gange senere Roskilde og så udkastene til flere af de andre billeder, der tilsammen kom til at udgøre den store altertavle over Maria-alteret, og han gav udtryk for sin glæde og begejstring: "Sådan noget ser man jo ellers kun i Italien."

Sofie Holtens arbejde med alterbilledet rygtedes i øvrigt helt til Rom, hvor Pave Benedikt den 15. i et brev dateret 10. juli

1920 knyttede 300 dages aflad til bønner "Vor Frue af Roskilde" - en bøn, som menighedens medlemmer siden bad ved Mariaalteret i kirken.

Da dette alterbillede også er borte, må vi her overlade ordet til Erikk Rosenørn-Lehn, der har givet en malende beskrivelse af det:

Altartaflen, som er sammensat af forskellige Billeder, er bygget over Motivet "Confiteor-" (10). Derfor ses øverst Gud den Almægtige; Gud Fader troner i Himlen; ni smaa Engle, symboliserende de ni Englekor, omgiver ham.

Under Gud Fader ses Gud Hellig Aand i Duens Skikkelse.

Gud Søn sidder paa sin Moders Skød paa det nederste og centrale Billede. Marias Dragt minder ved sin Farve om rosa mystica, Jesusbarnets Klædebon er grønt og korngult, symboliserende "de udvalgte Hvede". Korset ses i Barnets Glorie og i Hostien i Marias Haand: begge er allerede mærkede med Offerets Tegn. Det er Kærlighedens Sakramente, Maria viser hen til, derfor ser vi hos det lille Jesusbarn allerede det i Kærlighedsglød luende guddommelige Hjerte.

Til højre for Maria staar i særskilte Felter Sct. Mikael og Sct. Peter; denne sidste ses staaende paa Klippen, som strækker sig ud i Baggrunden, hvor man som i et Syn ser Peterskirken, der hviler paa den samme Klippe.

Sct. Mikael holder en Diskus i Haanden, hvorpaa ses et Dobbeltkors samt de græske Bogstaver MO, der staar for Guds Moder; over Diskusen syv Flamme symboliserende Helligaandsgaverne.

Til venstre staar Sct. Johannes Døberen og Sct. Paulus.

Allehelgen repræsenteres paa to højreliggende Felter, i hvilke man til højre ser Sct. Josefs, Johannes Evangelist og Lukas - Marias Brudgom, Plejesøn og Maler; Sct. Laurentius med sin Rist, Roskilde Kirkes Værnehelgen; under disse knæler den store Mariahelgen Sct. Bernard og den salige Louis Marie de Montford, Stifteren af Marias Selvskab og Forfatteren af den lille men saa betydningsfulde Bog "Den sande Andagt til den hellige Jomfru". Dernæst kommer Sct. Margrethe Marie Alacoque, den lille Bernadette Soubirous og den lille Søster Therese af Jesusbarnet - disse tre maalede efter de autentiske Portrætter af dem. Bagved Gruppen ses for oven en lille Flok hvidklædte Mænd, som repræsenterer de paa Pintsefesten omvendte Jøder; under dem knæler en Klynge danske Helgener: Sct. Ansgar, Knud Konge og Knud Lavard, sidstnævnte født i Roskilde, og med ham de andre Roskilde Helgener, nemlig Dominikanerne de Salige Rano, Absalon og Mathias af Roskilde samt Sct. Margrethe af Roskilde og endelig den danske Martyr Sct. Willehad (dræbt for sin Tro sammen med 18 andre katholske Præster af Protestanterne i Gorkum 1572). Over hele Skaren svæver Ærkeenglen Gabriel.

I det venstre Sidefelt ser man de navnløse Allehelgen, Sjælene paa Vandring opad mod det nye Jerusalem, der som en østerlandsk By lyser i Aftensol paa Bjergets Top. De fleste af Sjælene stiger op ad Vejen,

der gaar i lange Kurver - nogle faa skyder Genvej ad den stejle Sti. Oven over dem alle svæver beskærmende de rejsendes Værneengel Sct. Rafael.

Paa begge Sider af Tabernaklet er der to udskaarne Felter, som Kunstnerinden har farvelagt. De fremstiller rigtbærende Vinranker, i hvilke ses Paafugle - Udødelighedens Symbol, Sjælene, der ved Jesu Blod nærer sig til det evige Liv. Foruden Aks er der ogsaa paa andre Steder af Alteret udskaaret Trekløverblade, Sct. Patricks gamle Symbol paa Treenigheden, og Olivengrene, symboliserende Maria.

Erikke Rosenørn-Lehn kunne til sidst oplyse, at træskærerarbejdet var udført af billedskærer Clamer, mens selve alteret i egetræ var udført af snedker Weitzmann, begge fra Roskilde.

Noter

(1) Transitusvesperen.

(2) Skildringen af Erikke Rosenørn-Lehns liv bygger væsentligst på Robert Showers: "Frans' farende svend: Erikke Rosenørn-Lehn" i: *Pax et bonum. Tidsskrift for den fransiskanske lægorden i Danmark* 1998, nr. 1, s. 21-25.

(3) Skildringen af Sofie Holtens liv bygger væsentligst på Gudrun Eriksens artikel "Man ved aldrig, hvad man ender som" i *Jul i Roskilde* 1948 og på en udateret og anonym avisartikel, skrevet i anledning af Sofie Holtens 50-årige kunstnervirksomhed, i montfortanernes arkiv i Katolsk Historisk Arkiv, København.

(4) Venligst oplyst af Ingeborg Lowsen, Helsingør.

(5) Udateret artikel i en Roskilde-avis af Mr. C.: "Vor Frue af Roskilde". Findes i Katolsk Historisk Arkiv, København.

(6) Gudrun Eriksen: ""Man ved aldrig, hvad man ender som!"" i: *Jul i Roskilde* 1948, s. 19.

(7) Dan.: "Baldakinbilledet i Roskilde" i: *Nordisk Ugeblad for katolske Kristne* 1916, s. 885-87.

(8) Ses også som en del af Roskildes byvåben.

(9) E. Rosenørn-Lehn: "Vor Frue af Roskilde" i: *Nordisk Ugeblad for katolske Kristne* 1922, s. 867.

(10) Confiteor (af latin "jeg bekender") er de første ord i den katolske messes syndsbe kendelse, som præsten og menigheden beder i fællesskab.